

አጀንዳ ቁጥር 16

የውጭ ጉዳይ ፖሊሲን በሚመለከት ኢ.ዴ.አ.ፓ-መድሀን ሊከተለው ስለሚገባው አጠቃላይ አቅጣጫ መወያየት

ከቀዝቃዛው ጦርነት መጠናቀቅ በኋላ አብዛኛዎቹ የዓለም አገራት የሚያራምዱት የውጭ ጉዳይ ፖሊሲ ተቀራራቢ እየሆነ መጥቷል ማለት ይቻላል። ቢያንስ በመርህ ደረጃ የእያንዳንዱ አገር የውጭ ጉዳይ ፖሊሲ መሠረት አድርጎ የሚነሳው የጋራ ጥቅምንና ብሔራዊ ደህንነትን መሆኑ የተለመደ ሆኗል። በእኛም አገር ተጨባጭ ሁኔታ አንዳንድ ዝርዝርና ውስን ጉዳዮች ላይ ልዩነቶች መኖራቸው እንደተጠበቀ ሆኖ በመሠረታዊ የውጭ ጉዳይ ፖሊሲ ላይ በፖለቲካ ፓርቲዎች መካከል የሚታይ ጉልህ ልዩነት አለ ማለት አይቻልም። ከዚህ አጠቃላይ ግምገማ በመነሳት የውይይት መድረኩ ኢ.ዴ.አ.ፓ መድሀን የአገሪቱን የውጭ ጉዳይ ፖሊሲ አስመልክቶ ሊከተል ስለሚገባው አጠቃላይ አቅጣጫና ፓርቲው ከገዥው ፓርቲ በተለይ ሁኔታ በውጭ ጉዳይ ፕሮግራሙ ትኩረት በሚሰጣቸው ጉዳዮች ላይ የሚከተለውን ግምገማ አካሂዷል።

የውይይት መድረኩ በቅድሚያ ኢትዮጵያ በአለም አቀፍ፣ በአፍሪካና በአፍሪካ ቀንድ ደረጃ የምታራምደው የውጭ ጉዳይ ፖሊሲ በአገር ውስጥ እንዲኖር የምትፈልገውን ሰላም፣ ልማትና ዲሞክራሲን በዋናነት የሚያጠናክር መሆን እንደሚገባው አምኖበታል። በአለም አቀፍ ደረጃ ኢትዮጵያ ቀዳሚ ትኩረት ልትሰጥ የሚገባት ለኢኮኖሚ ጉዳይ መሆኑን የጠቆመው ግምገማው ከዚህ ጋር በተያያዘ የንግድ፣ የኢንቨስትመንት፣ የቱሪዝም፣ የብድርና የእርዳታ፣ በውጭ አገር ነዋሪ የሆኑ ዜጎችን ደህንነትና ጥቅም የማስጠበቅ ጉዳዮች ዋና ዋና የትኩረት አቅጣጫዎች እንደሆኑና በእነዚህ አቅጣጫዎች ዙሪያ ውጤታማ ለውጥ ለማምጣት እንዲቻልም አገሪቱ በአለም አቀፍ ደረጃ ያላትን ከእርሃብና ከጦርነት ጋር የተያያዘ መጥፎ ገፅታ ለመቀየር የሚያስችል ስልት መከተል እንዳለበት አምኖበታል። ከዚህ ከአለም አቀፍ ሁኔታ ጋር በተያያዘም አለም አቀፍ ሕጎችንና ስምምነቶችን በማክበር፣ በሰብዓዊ መብት ጥበቃ ዙሪያ ያላትን ሪከርድና ሽብርተኝነትን በመዋጋት በአለም የዲፕሎማሲ መድረክ የሚኖራትን ክብርና ተደማጭነት የበለጠ ማጠናከር እንደሚገባት ታምኖበታል።

ኢትዮጵያ በአፍሪካ ደረጃ ትኩረት ሰጥታ ልትከተለው የሚገባት አቅጣጫ ከኢኮኖሚ አንፃር ከላይ በአለም አቀፍ ደረጃ ልትከተለው ከሚገባት አቅጣጫ ጋር ተመሳሳይ መሆን የሚገባው ቢሆንም ኢትዮጵያ የአፍሪካ ሕብረትንና ኢጋድን የመሳሰሉ አካባቢያዊ ተቋማት በማጠናከር ረገድ ያላትን ተሳትፎ በተለያዩ የአፍሪካ አገሮች የምታበረክተውን የሰላም አስከባሪነት ሚና የበለጠ አጠናክሮ መቀጠል እንዳለባት ታምኖበታል። በተለይም ኢትዮጵያ በአፍሪካ ደረጃ

በምታራምደው የውጭ ጉዳይ ፖሊሲ አዲስ አበባ የአፍሪካ መዲና ሆና እስከመጨረሻው የመቀጠሏ ጉዳይ ልዩ ትኩረት ሊሰጠው የሚገባው መሆኑ ታምኖበታል።

ኢትዮጵያ በአፍሪካ ቀንድ አጋርነቷ ልታራምደው የሚገባው የውጭ ጉዳይ ፖሊሲ በዋናነት ዘላቂ ሰላምን ከመፍጠር አኳያ መቃኘት እንዳለበት የታመነበት ሲሆን ከዚህ አኳያም የድንበር ማካለል፣ የድንበር ተሻጋሪ ወንዞች አጠቃቀምና የስደተኞች አያያዝ ጉዳይ በዋናነት ትኩረት የሚያሻቸው ጉዳዮች መሆናቸው ታምኖበታል። ኢትዮጵያ ሁልጊዜ እራሷን በጠላቶች የተከበበች ልዩ ደሴት አድርጎ በማየት የስጋት ኑሮ ከመኖር ይልቅ ከጎረቤቶችዋ ጋር ባላት ግንኙነት የቅራኔ ምንጭ የሆኑትን መሠረታዊ ጉዳዮች ለአንዴና ለመጨረሻ ጊዜ ሊያደርቅ የሚችልና ከጎረቤቶችዋ ጋር ያላትን ግንኙነት ወደመተማመንና ትብብር ሊያሸጋገር የሚችል አዲስ አቅጣጫ መከተል እንደሚገባት ታምኖበታል።

ግንኙነቱን ወደዚህ አይነቱ በጎ ደረጃ በተግባር ለማሸጋገርም ከጎረቤቶችዋ ጋር ያላትን የድንበር ውዝግብ የጋራ ጥቅምንና የመስጠት መቀበልን መርህ መሠረት ባደረገ የድርድር ሂደት በተቻለ ፍጥነት መፍታት እንዳለባት፣ በተመሳሳይ ሁኔታም የድንበር ተሻጋሪ ወንዞችን አጠቃቀም በተመለከተ የጋራ ጥቅምንና አለም አቀፍ ሕግን መሠረት ባደረገ የድርድር ሂደት ስምምነት ላይ መድረስ እንደሚገባት ታምኖበታል። በኢትዮጵያ ፍላጎትና ጥረት ብቻ ሊፈት የማይችል ችግር ቢሆንም በአፍሪካ ቀንድ በሚገኙ ጎረቤት አገሮች የሚታየው በዋናነት ከፖለቲካ ጋር የተያያዘ የስደተኞች ያልተቋረጠ እንቅስቃሴ ጉዳይ ከሰላም አንፃር ልዩ ትኩረት የሚያስፈልገው ችግር ነው። በአገራቱ ለስደተኞች ያልተቋረጠ እንቅስቃሴ ግፊት እያደረጉ የሚገኙ ምክንያቶች ከምንጫቸው ካልደረቁና አገሮችም አንዱ የሌላውን የፖለቲካ ተቀናቃኝ የመርዳት ልምዳቸውን እስካላቆሙ ድረስ በአፍሪካ ቀንድ አስተማማኝና ዘላቂ ሰላም ሊፈጠር ስለማይችል ኢትዮጵያ በዚህ እረገድ ተጨባጭ ለውጥ በአካባቢው እንዲመጣ ግንባር ቀደም ሚና መጫወት እንደሚገባት ታምኖበታል።

የውይይት መድረኩ ከዚህ በላይ ከተቀመጠው አጠቃላይ የውጭ ጉዳይ አቅጣጫ በተጨማሪ ኢ.ዴ.አ.ፓ-መድሀን በውጭ ጉዳይ ፕሮግራሙ ልዩ ትኩረት የሚሰጣቸው ሦስት ጉዳዮች ማለትም የኤርትራ ጉዳይ፣ የባህር በር ጉዳይንና የውጭ አገር ዜግነት የወሰዱ ትውልደ ኢትዮጵያውያንን ጉዳይ በተመለከተ ባደረገው ውይይት የሚከተለውን አቅጣጫ አስቀምጧል።

ኢ.ዴ.ኢ.ፓ-መድህን በመጥፎ የታሪክ ኢጋጣሚ ኢትዮጵያና ኤርትራ ከ1983 ዓ.ም ጀምሮ ሁለት የተለያዩ አገሮች መሆናቸውን አምኖ የተቀበለ ቢሆንም እነዚህ ሁለት አገሮችም ሆኑ በሁለቱ አገሮች ነዋሪ የሆነው ሕዝብ በታሪክ አንድ አገርና አንድ ሕዝብ ሆነው ስለመኖራቸው ያለውን እምነት ጠብቆ መቀጠል እንዳለበት፤ ወደፊትም እነዚህ ወንድማማች ሕዝቦች ለጋራ ጥቅሞቻቸውና ህልውናቸው ሲሉ በሰላምና በእኩልነት ወደ ታሪካዊ አንድነታቸው እንዲመለሱ የሚያስችል ሰላማዊና ዲፕሎማሲያዊ ጥረት ማድረግ እንዳለበት፤ ሁለቱ አገሮች ወደፊት ወደ አንድነት የመምጣታቸው እድል የሰፋ ይሆን ዘንድም የሁለቱ አገሮች ሕዝቦች በየአገሮቻቸው ባሉት ጊዜያዊ መንግስታትና በዘላቂ የጋራ ጥቅሞቻቸው መካከል ያለውን ሰፊና ግዙፍ ልዩነት በውል ተገንዝበው የሕዝብ ለሕዝብ ግንኙነታቸውን በጤናማ መልኩ ሊያጠናክሩ የሚችሉበትን አቅጣጫ መከተል እንደሚገባ ታምኖበታል፡፡

የባህር በርን በተመለከተ የውይይት መድረኩ ባደረገው ውይይት ለረዥም ዘመን ከአንድ ሺህ ኪሎ ሜትር ያላነሰ የባህር በር የነበራት ኢትዮጵያ በአሁኑ ወቅት ከአፍሪካ ቀንድ አገሮች ብቸኛ የባህር በር የሌላት አገር እንደሆነች፤ ይህም ከ75 ሚሊዮን በላይ የሆነ የሕዝብ ብዛት ያላትን አገራችንን በፀጥታና በኢኮኖሚ ጉዳይ ያላትን የወደፊት ህልውና እጅግ አሳሳቢ እንዳያደርገው፤ የአሁኑ ትውልድ ከአገሪቱ መሠረታዊ ህልውና ጋር ከፍተኛ ቁርኝነት ያለውን ይህንን ብሔራዊ ጥቅም ያለአግባብ አገሪቱ ማሳጣቱ በመጭዎቹ ትውልዶች የታሪክ ተጠያቂ እንደሚያደርገው፤ ኤርትራ ከኢትዮጵያ በተገነጠለችበት ወቅት የኢትዮጵያ የባህር በር የማግኘት መብት ሕጋዊ ጥያቄ ሆኖ እያለ በወቅቱ በስልጣን ላይ በነበረው የኢህአዴግ መንግስት ጥያቄው ሳይነሳ መቅረቱ አገሪቱን ለዚህ ከፍተኛ ችግር የዳረጋት መሆኑን በመገንዘብ፤ በአጠቃላይም የባህር በር ጥያቄ ከኢትዮጵያ የወደፊት መሠረታዊ ህልውና ጋር የተቆራኘ መሆኑንና የኢትዮጵያ የባህር በር ማግኘትም በአካባቢው ዘላቂ ሰላም እንዲኖር ያለውን ከፍተኛ አስተዋፅኦ ግምት ውስጥ በማስገባት ኢ.ዴ.ኢ.ፓ-መድህን የባህር በር ጥያቄን ጉዳይ በፕሮግራሙ ማካተቱና ለዓላማውም መሳካት ሰላማዊና ዲፕሎማሲያዊ ትግል ለማድረግ መወሰኑ የበለጠ ተጠናክሮ ሊቀጥል የሚገባው አቋም መሆኑን የውይይት መድረኩ አምኖበታል፡፡

በተለያዩ ኢጋጣሚዎችና አስገዳጅ ሁኔታዎች ምክንያት የሌላ አገር ዜግነት የወሰዱ ትውልደ ኢትዮጵያውያንን በተመለከተም የውይይት መድረኩ ትኩረት ሰጥቶ ተወያይቷል፡፡ በተደረገው ውይይትም በአሁኑ ወቅት እነዚህ ወኖቻችን በአገራችን የኢኮኖሚ እንቅስቃሴ ውስጥ ተሳትፎ እንዲያደርጉ በማሰብ መንግስት “ቤጫ ካርድ” እያወጡ እንዲጠቀሙ ማድረጉ አንድ በጎ ጅምር ቢሆንም በቂ እርምጃ ነው ሊባል ግን

እንደማይችል በግምገማው ታምኖበታል። ስለሆነም እነዚህ የሌላ አገር ዜግነት የወሰዱ ወገኖቻችን በኢኮኖሚ ጉዳይ ብቻ ሳይሆን በተለያዩ ማኅበራዊና ፓለቲካዊ ጉዳዮች የሚኖራቸውን ተሳትፎ ማጠናከር ጠቃሚ ስለሚሆን ወደፊት እነዚህ ወገኖቻችን የጣምራ ዜግነት መብት እንዲያገኙ የሚያስችል የሕግ ማዕቀፍ በአገራችን እንዲኖር ጥረት መደረግ እንዳለበት አምኖበታል።

የውይይት መድረኩ በቀረበው አጀንዳ ላይ ግምገማውን ሲቋቋም ኢትዮጵያ ምንጊዜም ከሌሎች አገሮች ጋር ባላት ግንኙነት የሚገጥማትን ችግሮች ሰላማዊና ሕጋዊ በሆነ መንገድ ለመፍታት መጣር እንዳለባት፣ ነገር ግን ከታሪክ እንደምንረዳው በአንድ ወገን ፍላጎት ብቻ ሁልጊዜም ሰላምን ማግኘት ስለማይቻል ኢትዮጵያ ምንጊዜም እራሷን ከማንኛውም አይነት ጥቃት እራሷን ለመከላከል የሚያስችላት ወታደራዊ ዝግጅት የሚያስፈልጋት አገር መሆኗን የውይይት መድረኩ አምኖበታል።